

Vesti z industrijskega polja križem Amerike

Trgovski delavci v St. Louisu se organizirajo. — V New Orleansu nameravajo znižati mezo gledališkim delavcem. — Zahteva po zavarovanju proti brezposelnosti postaja glasnejša in drugo.

St. Louis, Mo. — Trgovski delavci v trgovinah na drobno so pokazali, da se znajo organizirati. Pred dvema mesecema še ni bilo nobene prave organizacije trgovskih delavcev. Zdaj je pa v različnih oknih 37 trgovin unijski listek kot znamenje, da so delavci v trgovini organizirani.

New Orleans, La. — Tukajšnji gledališki sindikat je predlagal, da se gledališkim delavcem zniža meza za pet in dvajset odstotkov. Vključeni so godbeniki, organizirani, kinematografični operatorji in premikovalci kulis. Mogoče pride do stavke. Kompanija ima monopol za razsvetljavo in transportacijo v mestu. Na shodu je bilo več ko 1.500 poslušalcev.

Davenport, Iowa. — Pričela je agitacija v treh mestih, da se zveznemu arzenalu v Rockfordu odkade delo. Na otoku dela le 300 ljudi, dasiravno je v poslopih vloženi sto milijonov dolarjev. Arzenal vedno pošilja ponudbe za delo, ki ga razpišejo vladni departmenti. Ponudbe so navadno zelo nizke, ampak večina dela se odda privatnim podjetnikom.

Columbus, O. — Jaeger Machine kompanija je poslala dva tehniška voza strojev za mesečno plačilo v Rusijo.

Hardford, Conn. — Pri Bigelow-Hardford Carpet kompaniji je zastavljalo dve sto tkačev, ker jim je kompanija utrgala mezdo za pet dolarjev na teden.

Velik socialistični shod v New Yorku

25.000 delavcev iz Brooklyna poslušalo kandidata Thomasa.

New York. — Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke, je 4. avgusta otvoril tukaj svojo kampanjo z velikim javnim shodom v Brooklynu. 25.000 delavcev je poslušalo njegov govor.

Thomas je neusmiljeno mikastil oba kandidata starih strank, Hooverja in Smitha, glede njihovega programa z ozirom na delavstvo, farmarstvo, prohibicijo in druga vprašanja.

DESET MILIJONOV ORGANIZIRANIH DELAVCEV V RUSIJI

Moskva, 6. avg. — Iz oficijelne poročila, ki ga je objavil sovjetski delavski biro, je razvidno, da so delavske strokovne unije v Rusiji narasle v članstvu za več kot sto odstotkov v petih letih od 1. oktobra 1922.

Takrat je bilo 25 unij s 4.546.100 člani, danes je pa preko deset milijonov članov in od teh je dva milijona samo v Ukrajini.

Najstarejši veteran državljanske vojne.

Westernport, Md. — Bainbridge C. Trennum je te dni praznoval 112 letnico svojega rojstva. Trennum je najstarejši veteran civilne vojne in kljub visoki starosti še lahko čita časopise brez ocal.

Eksplozija ubila štiri delavce.

Antofagasta, Chile. — En ameriški in trije španski delavci so bili v nedeljo ubiti pri eksploziji glicerina v tovarni South American Explosives kompanije blizu mesta Calama. Detonacija je bila tako silna, da jo je bilo slišati dvajset milj daleč.

Kanadski delavci proti preseljevanju iz Anglije

Unije protestirajo proti načrtu pošiljanja brezposelnih rudarjev v Kanado.

Ottawa, Ont. — Osrednji odbor delavskih strokovnih unij v Kanadi je sprejel oster protest proti akciji angleške vlade, ki hoče sporazumno s kanadsko vlado poslati 10.000 brezposelnih rudarjev in drugih delavcev v Kanado.

Odbor vprašuje kanadsko vlado kaj bo počela s priseljenci prihodnje zimo. Zdaj lahko najdejo delo na farmah, ali ko bo pšenica požeta — kam potem?

London, 6. avg. — Pogajanje med angleško in kanadsko vlado glede preselitve 10.000 brezposelnih delavcev iz Anglije v Kanado na državne stroške je bilo danes zaključeno.

Propaganda proti militarizmu raste v Nemčiji

Na stotine poslušalcev so morali odvrniti od dvorane, v kateri je govoril general von Schönaich proti militarizmu.

Cassel, Nemčija. — Na nemško ljudstvo je svetovna vojna napravila silen vtis. To dokazuje naraščajoča članstva Mednarodnega protimilitarističnega društva, katerega nemški oddelek ima svoj glavni stan v Casselu.

Dvorana, v kateri je govoril general Schönaich, ki je v svojem govoru priporočal delavcem, da naj se upirajo vojni na ta način, da se vprejo vojaški službi, je bila napolnjena do zadnjega kotička. Na stotine in stotine poslušalcev je pa moralo oditi domov, ker ni bilo zanje prostora v dvorani.

To dejstvo je obudilo splošno pozornost ljudstva, reakcionarne časopise je pa jezilo radi nad tisoč nabitih lepakov, ki so svarili stare in učitelje pred militarističnimi igračnicami, ki se baje dopadejo otrokom.

Tajnik organizacije je bil lani sodnijsko zasledovan, ker je bilo v teku leta razdeljenih več kot sto tisoč protimilitarističnih letakov. Podružnice nemške sekcije Mednarodnega protimilitarističnega društva so bile ustanovljene še v štirih drugih mestih.

NEPRISTRANSKI POJAVI NA KONVENCIJI JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

Nepristranost je tista pesem, ki ima namen zmešati delavno ljudstvo.

Ely, Minn. — Nepristranost ljudi, ki vedno pojejo delavstvu uspravko o nepristranosti, da ga laglje omamijo, se je pokazala, ko so nepristranski ljudje prvi dan na konvenciji Jugoslovanske katoliške jednote vabili delegate in glavne odbornike te bratske podporne jednote k maši, naslednji dan so pa predlagali, da se pošlje Al Smithu, predsedniškemu kandidatu demokratične stranke, brzojavno čestitko.

Manjkal je še predlog, da se papežu v Rim pošlje udanostna izjava delegacije, pa bi bila "nepristranost" nepristranih ljudi dokazana jasno kot bel dan.

Bogatinka umorjena.

Los Angeles, Cal. — Myrtle L. Mellus, soproga bogatega trgovca v tem mestu, je bila v nedeljo najdena umorjena v njenem stanovanju. Morilec, Pat Kelly, se je bil skril v kleti, ko je prišla policija in preiskala stanovanje.

Ko je Kelly opazil policijo, se je skušal rešiti s skokom skozi okno, kar pa se mu ni posrečilo. Razjarjeni ljudje bi bili pretepli Kellyja, da ga ni branila policija in ga hitro odvedla v ječo.

KDAJ JE RED-FIELD VIDEL ZELO RDEČE?

Bilo je ob času zniževanja cen po svetovni vojni.

Washington, D. C. — Med dokumenti, ki jih je dal zanesti v kongresni zbirnik senator Sackett iz Kentuckija, da podpira njegovo trditve, da Herbert Hoover ni oseba, ki je povzročila padec cen za farmake pridelke, je tudi pismo W. C. Redfielda, tajnika za trgovino v Wilsonovem kabinetu. To pismo je datirano s dne 17. februarja in adresirano na T. F. Whitmarsh, ki je bil takrat aktiven živčni administrator. Hoover je pa bil ob tistem času v Parizu. Redfield je priporočal, da se takoj zniža cena živčnih produktov. Hoover je pa zagovarjal še naprej stabilizirane cene.

Redfield je pisal: "Po moji sodbi ni le nepatriotično, ampak tudi navaravo sedaj vzdržati cene na prejšnji višini.

"Zato naziramo postojati poseben vzrok in jasno upam, da se mu tudi vi pridružite. Boljševizem ni tukaj le kot teorija ali kot mimoslova faza, ampak je tu kot resno dejstvo.

"To, kar je zadnjič vzbujalo v Seattleu in se je kasneje pojavilo v Buttu, Lawrenceu, Patersonu in drugje ni bilo samo navadna stavka, ampak je bil definitivni poiskus socialne revolucije. Zagovorniki te revolucije se ne obotavljajo, ga tako opisati. Ti prihajajo z uradne avtoritete ruske boljševiške vlade, zalogin s denarjem in živim. To boljševiško gibanje je bilo pozdravljeno v dvorani Carnegieja v New Yorku v zadnjih treh tednih in jaz sem bil navzoč kot govornik.

"To revolucionarno gibanje, kajti to ni drugače, ima za svoje ozadje pritisk na življenske stroške, združen s sedanjo brezposelnostjo. Naš atasej v Petrogradu je povedal resnico, ki je dejal: "Boljševizem je anarhija človeške pameti, ki prihaja od praznega želodca. Karkoli sedaj skuša obdržati ceno za življenske potrebščine nad najnižjo mero, ki se lahko vzpostavi z vladno pomočjo igra v roke pravi revolucionarni stranki."

Položaj ni bil tako hud kot ga slika Redfield. On je videl rdečo tam, kjer sploh ni bilo rdeče. Ampak v volilnem boju tudi take stvari prav pridejo.

ORGANIZATOR PRIPOROČA MODERNE IDEJE

Delavska centralna organizacija se naj izpremeni v Delavsko zbornico.

Scranton, Pa. — Edward F. McGrady, organizator Ameriške delavske federacije, je priporočil, da se ime Centralna delavska unija izpremeni v Delavsko zbornico. V svojem priporočilu je rekel: "Ako sprejmete moderne ideje, tedaj postavite pomnik v občini, kateremu bo občina sledila."

Mlad fant utonil.

Cedar Rapids, Ia. — 6. avg. — Joe Coparil, star 19 let, je večkrat utonil v reki Cedar. Rešilni stražnik, ki mu je hitel na pomoč, ko se je fant pričel potapljati, ga je dvakrat prijel za lase in skušal potegniti z vode; toda ker je imel Coparil s neko oljno preparacijo namazane lase, ga ni mogel stražnik držati zanje in fant je splozil iz rok.

2000 Kitajcev utonilo.

Sangaj, 6. avg. — Iz Teinana poročajo, da je 2000 oseb izgubilo življenje zadnji teden med poplavo Ankina in Linčuja v centralnem delu province Santung, kjer se je razlila reka Tadjien in ga hitro odvedla v ječo.

Hrvatje v Zagrebu ubili urednika srbskega lista

Železnikar ustrelil urednika radikalnega "Jedinstva," ki je priporočal umor Radića in Pribičevića.

Zagreb, 6. avg. — V soboto zvečer je bil izvršen nov političen umor v Jugoslaviji, topot v Zagrebu in umorjen je bil srbski radikal iz maščevanja za umor dveh hrvatskih poslancev v skupščini.

Vladimir Hristović, urednik beogradskega radikalnega lista "Jedinstvo," je bil najprej napaden v javni kavarni in tako tepen, da so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga obvezali. Razkačena množica mu je sledila do bolnišnice, in ko je čez nekaj časa zapustil bolnišnico v spremstvu policajev, ga je ustrelil železnikar delavec Josip Hunić.

Hunić, ki je bil takoj aretiran, je izjavil na policiji, da je ubil Hristovića zato, ker je on provociral umor dveh poslancev hrvatske kmetske stranke, Pavla Radića in dr. Basarička, dne 20. junija v beogradskem parlamentu. Njegov list "Jedinstvo" je nekaj dni pred atetljanjem v skupščini odprto priporočal, da je treba Stepana Radića in Svetozara Pribičevića ubiti.

Najnovejši umor je povzročil novo razburjenost v Jugoslaviji. (Poročilo ne pojasnjuje kaj je urednik Hristović delal v Zagrebu.)

Beograd, 6. avg. — Jugoslovanska skupščina je večeraj aklanila, da se vprašanje nettunskih konvencij reši takoj in da ne sme nič več čakati. Pakt s Italijo pride na dnevni red ratifikacije še ta teden.

Dunaj, 6. avg. — Kakor poročajo iz Beograda, bodo voditelji kmetsko-demokratske stranke na Hrvatskem skušali razširiti davčni bojkot proti Koročeviću v Beogradu. Kmetje bodo pozvani, naj ne plačujejo nobenih davkov, dokler obstoji sedanji režim.

Druga vest se glasi, da nameravajo voditelji muslimanov v Bosni posredovati med Hrvatji in Srbi. Davčno izenačenje mora priti, drugače ne bo nikdar pravega edinstva med Srbijo in pridruženimi deželami. Kakor so danes porazdeljeni davki, plačujejo Srbi najmanj, imajo pa največ koristi od davčnih dohodkov. Enake pritožbe, kakor iz Hrvatske, prihajajo tudi iz Bosne. Poleg izenačenja davkov mora priti tudi izenačenje predstavnosti v zbornici. Volilni sistem, ki je danes zelo pristranski in zmetuje Macedonci in druge narodnostne manjšine, mora biti korenito revidiran.

Na drugi strani morajo hrvatski šovinisti nekoliko pristiti k svoj guben. Njihove sanje, da mora biti Jugoslavija pod vodstvom Hrvatov in da Zagreb zavladna nad Belgradom, gredo predaleč.

Pariška policija strla protivojne demonstracije komunistov.

Pariz, 6. avg. — Armada 3000 policistov, občinske straže, republikanske garde in gasilcev je večeraj navallila na komuniste v južnem delu Pariza, kjer so komunistične organizacije hotele prirediti protivojne demonstracije v stadionu v Irvy sur Seine. Demonstracije so bile prepovedane, toda komunisti so naznačili v soboto, da bodo vseeno demonstrirali. Res je prišlo več tisoč tovarniških delavcev, ki pa niso mogli nič opraviti proti toliko oboroženim silam. Aretiranih je bilo okrog tisoč mož, med njimi tudi županski namestnik dotičnega predmestja, ki je komunist.

Samomor brezposelnega delavca. Michigan City, Ind. — John Plecknick, star 58 let, se je v nedeljo obesil v podstrežje svoje stanovanjske v obupu, ker je bil odslavljen od dela in ni mogel najti drugega.

Izdelovalci letal zreli za strokovno organizacijo

Trideset kompanij se že peča z izdelovanjem eroplanov.

New York, N. Y. — Samo v newyorškem metropolitanskem distriktu je več tisoč delavcev, ki so zaposleni v izdelavi letal. Tako se čita poročilo ekskutive Ameriške delavske federacije o tej industriji, ki je še v otročji dobi. Nič manj kot trideset kompanij se peča z izdelovanjem letal na Long Islandu in bližnjem New Jerseyju, izjavljajo odborniki Mednarodnega lokalnega društva strojnikov v New Yorku.

V podjetjih je zaposlenih na tucete strojninarjev, ki so organizirani, da izdelujejo stroje, instrumente in druge za letala potrebne stvari. Nobena delavnica še ni organizirana.

Razmere so dozorjele tako daleč, da je treba pohiteti z organiziranjem eroplanarskih delavcev. Izučeni strojniki, ki imajo deset do trideset let izkušenj za sabo, prejema od 70 do 83 centov mese na uro. V nekaterih delavnicah je uvedenih pet dni dela v tednu s devet ur dela na dan. V večini delavnic delajo tudi ob sobotah. Čezurno delo in navadna mesda sta običajna, kjer je veliko naročil.

Mašinsti občutijo, da je industrija zrela za organiziranje in da čas za agresivno organizatorično kampanjo ni bil še nikdar tako ugoden kot sedaj. Velika manjšina eroplanarskih delavcev je naskot pripadala k unijskim kovinskih delavcem. Te delavce bi bilo lahko pridobiti za organizacijo.

Veliko delavcev je mnenja, da se delavci ne bodo dali organizirati po rokodelstvih. Ti delavci menijo, da se bo morala Ameriška delavska federacija ravnati po tisti taktiki, ki jo zamislila za organiziranje avtomobilskih delavcev leta 1926.

Vzporedno s pазnostjo, ki jo je Ameriška delavska federacija posvetila eroplanarskim delavcem, prihaja reorganizacija eroplanarskega strojnike zbornice v glavnim stanom v New Yorku. Ta industrija je imela letos prometa do sto milijonov.

Eroplanarska trgovska zbornica zastopa 95 odstotkov kompanij in korporacij te industrije. L. A. Gardner, predsednik Aeronautical Industries, Inc., je njen predsednik.

Mednarodno društvo strojnikov je skrbno pregledalo polje te nove industrije in njegov podpredsednik P. J. Conlon je zelo zainteresiran v strategiji, ki je potrebna, da se delavci te industrije organizirajo strokovno.

Saharo mislijo spreminiti v vrt.

London, 6. avg. — Epohalen načrt za spremembo klime v severni Afriki je ustvaritvijo jezera v puščavi je izdelal ameriški inženir Dwight Braman iz New Yorka in ga predložil francoski vladi. Izvedba načrta je preračunana na 50 milijonov dolarjev in denar bodo morali posoditi ameriški bankirji. Načrt se glasi, da se izkopljejo kanali, po katerih se napelje voda iz Sredozemskega morja v sredo Sahare, kjer bi naredili 10.000 kvadratnih milj veliko jezero. Iz jezera bi vstajale megle in začelo bi deževati, kar bi sčasoma spremenilo puščavo v rodovitno pokrajino.

Kitajski cesarski miliči eropani.

Peiping, 6. avg. — List "Jih-tao" poroča, da so neznani tatovi udri v grobnico starih kitajskih cesarjev in odneali milijone dolarjev vrednosti v zlatu, bisernih in drugih draguljih v cesarskih krstah. Obstavlja se ime-novale posebno komisijo, ki preišče zadevo in skuša dobiti sled za tatovi.

Tesni stiki med industri-jami in kemijo v Ameriki

Znanost kemije v Ameriki nad-krillila ono v Nemčiji; je bolj praktična, pravi dr. Whitmore.

Chicago. — "Principi industrijske masne produkcije se aplicirajo na kemijo v Združenih državah bolj kot v kateri drugi deželi na svetu," je izjavil v nedeljo dr. Frank C. Whitmore, predsednik kemijskega oddelka Northwestern univerze. V tem mogočem koraku je kemija v Ameriki nadkrillila praktično kemikalno vedo v Nemčiji, ki je dolgo let veljala za najboljšo.

"Nemčija se je upravičeno ponašala z najboljšimi uspehi na polju kemije in z delom njenih odličnih kemikov," je rekel dr. Whitmore, "toda aplikacija teh uspehov na produkcijo potrebščin je bila vedno omejena. Pri nas je drugače. Vsa odkritja v kemiji se takoj prenesejo na polje industrije in praktične uporabe v velikanskem obsegu in to je dalo Ameriki svetovno vodstvo v znanosti kemije."

Dr. Whitmore je nadaljeval, da so se nemški kemiki veliko pečali s sestavinami, ki imajo kompleksne molekule, ali proizvodnja tega materiala ni bila nikdar velika. Na drugi strani pa je dognano, da je proizvajanje sestavin s enostavnimi molekulami veliko težje. Na primer benzin ima 12 atomov v vsaki molekuli in bil je smen še pred 40 leti, dolga metana, ki ima samo pet atomov na molekulo, se danes ni dobro znan.

Socialistična internacionalna zbornica

30.000 delavcev manifestiralo ob otvoritvi kongresa v Bruslju.

Bruselj, Belgija, 6. avg. — Danes je bil otvorjen kongres socialistične delavske internacionale. Morris Hillquit in sodnik Jacob Panken iz New Yorka sta med delegati iz Združenih držav. Prisotnih je 600 delegatov iz 32 dežel.

Večeraj je manifestiralo 30.000 delavcev v izprevodu mimo zborovalne dvorane in pozdravilo socialistične zastopnike iz vseh dežel.

NESREČE NA KRIŽIŠČIH.

Deset oseb ubitih.

Colorado Springs, Colo., 6. avg. — Tri ženske in en moški so bili večeraj ubiti, ko je avto, v katerem so se vozili, treščil v lokomotivo Denver & Rio Grande železnicega vlaka na križišču, kakih sedem milj južno od tukaj.

Three Rivers, Mich. — Cela družina — mati, oče in dva sina — je bila v nedeljo ubita, ko je na križišču zunaj tega mesta potniški vlak treščil v avto, v katerem so se vozili.

Austin, Minn. — Annie Grant, stara 15 let, in njena sestra Nora, 10 let, sta bili v nedeljo ubiti, njuni trije bratje so pa dobili težke poškodbe, ko je vlak Great Western železnice treščil v njih avtomobil.

Kostarika podržavila elektrarne.

San Jose, Kostarika, 6. avg. — Kostariški kongres je pravkar sprejel zakon, ki eventuelno podvrže vso električno silo dežele vladni kontroli in upravi. Elektrarne v Kostariki so brez mase vseh v rokah tujcev, toda zakon določa, da koncesije ostanejo v moči, dokler ne potečejo, nato pa se ne smejo več obnoviti. Prizadeti so tudi ameriški kapitalisti.

